

KUNNSKAPSOVERSIKT

Sentrale tema:

- Betydningen av nasjonale rammer og oppfølging av disse
- Betydningen av kontinuitet og omfang - betydningen av avsatt tid til veiledning for veiledere og de nyutdannede
- Betydningen av utdannede veiledere
- Betydningen av samarbeid med UH
- Gode overgang til yrkeslivet – generelt viktighet av veiledning

Nasjonale evalueringer:

- *Rambøll 2015, 2016:* <https://www.udir.no/tall-og-forskning/finn-forskning/rapporter/evaluering-av-veiledningsordningen-for-nyutdannede-nytilsatte-larere-i-barnehage-og-skole/>
  - Kvantitativ og kvalitativ evaluering. 60 % av nyutdannede får veiledning, men av disse er omfanget av veiledning varierende, (s. 29) 43 % av de 60% som får veiledning har veiledning annenhver mnd eller sjeldnere.
- Leseveiledning for Rambøllrapporten 2016:
  - Sammendrag (s. 1-4) gir en oversikt
  - Om tidskompensasjonens betydning for de nyutdannedes utbytte (s. 18)
  - Utbytte av veiledninga (s. 19 -21)
  - Beholde dyktige lærere (s. 20)
  - Om mestringsopplevelser s. 22 og betydning av veiledning for mestring (s. 23).
  - Oppsummering 3.10 (s. 24-25)
  - Suksesskriterier for en god ordning (s. 40-42).
  - Oppsummering 5.5. (s. 47)
  - Betydningen av veilederutdanning oppsummert (s. 47)
  - Betydning av mangfold og gode strukturer (s. 51)
  - Om utdanning og kvalitet i utdanning (s. 64-65)
- Dahl Thomas (2005). Evaluering av veiledning for nyutdannede lærere. Kompetansenettverk for veiledning av nye lærere, Oslo, okt 25 2005: <https://evalueringsportalen.no/evaluering/hjelp-til-praksisspranget-evaluering-av-veiledning-av-nyutdannede-larere>

- Kvantitativ studie med spørsmål til ledere, veiledere og nyutdannede. Viste at få nyutdannede fikk veiledning (ca. 9 %), at veiledning bidro til 1) bedre evne til refleksjon over egen praksis og hva som fører til et godt arbeidsmiljø, 2) tro på egne evner, 3) bli bedre i håndtering og mestring av møtet med elevene/barns og 4) bli bedre i håndtering og mestring av arbeidssituasjonen (oppsummering s. iii). UH-sektorens engasjement og pådriverrolle hadde stor betydning for veiledningsordningene og for utvikling av forskningsfeltet (oppsummering s. iv, s. 23-24, s. 25 og s. 27). (s. 18)

Nasjonale kartlegginger:

- **2014:** https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/KD/Vedlegg/Rapporter/Barnehager_veiledningsordningen_kartlegging.pdf
- **2012:** https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kd/vedlegg/grunnskole/gnist/veiledningsordningen_rapport_2012.pdf
- **2011:** https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kd/vedlegg/kompetanse/rapport_veiledningsordning_nytilsatte_nyutdannede_laerere.pdf

Aktuell forskning - temabasert:

Stikkord for funn/resultater som Udir/KD kan finne i disse referansene og som kan være nyttige i arbeidet med rammer, basert på de sentrale temaene nevnt først i dokumentet. Eksempler:

TEMA	REFERANSE/KILDE	Kommentarer/funn/stikkord
A) <i>Betydningen av kontinuitet og omfang, betydningen av nasjonale rammer og oppfølging av disse:</i>	Langedon F. J., Alexander, P A., Ryde, A. & Baggetta, P. (2013). A national survey of induction and mentoring: How it is perceived within communities of Practice. <i>Teaching and Teacher Education</i> , 44, 92-105. Cochran-Smith, M. & Lytle, S.L. (2009). <i>Inquiry as Stance: Practitioner Research for the Next Generation, Practitioners Inquiry</i> . New York: Teachers College Press	<i>Oversikt over veiledningsordninger New Zealand som har hatt veiledning av nyutdannede som nasjonal ordning i mer enn 10 år. Studien viser at selv om det er klare retningslinjer er det stor variasjon i kvalitet fra region til region.</i>

B) Betydningen av
utdannede veiledere

Parker, M. A., Ndoye, A., & Imig, S.R. (2009).	<i>Studie av 8838 veiledede nyutdannede lærere viste at de nyutdannede som fikk mye veiledning og støtte «... were more likely to stay in teaching than those who received 'some' support”.</i>
Hobson, A., Ashby, P., Malderez, A. og Tomilson, P.D. (2009). Mentoring beginning teachers: What we know and what we don't. <i>Teaching and Teacher Education, 25, 207-216</i>	
Aspfors, J. and Fransson, G. (2015). Research on mentor education for mentors of newly qualified teachers: A qualitative meta-synthesis. <i>Teaching and Teacher Education 48, 75 – 86</i>	<i>Dokumenterer betydningen av utdannede veiledere</i>
Wang, J. & Odell, S. J. (2007). An alternative conception of mentor-novice relationships: Learning to teach in reform-minded ways as a context. <i>Teaching & Teacher Education, 23, 473-489.</i>	<i>Dokumenterer betydningen av utdannede veiledere</i>
Lejonberg, Eli; Elstad, Eyvind & Christophersen, Knut-Andreas (2015). Mentor education: challenging mentors' beliefs about mentoring. <i>International Journal of Mentoring and Coaching in Education. ISSN 2046-6854. 4(2), s 142- 158</i>	<i>Dokumenterer betydningen av veilederutdanning for å få til utviklende veiledning</i>
Donaldson review (2010) og Williams & Prestage (2002)	<i>Om betydningen av kvalitet i utdanningen av veiledere.</i>

Fantilli & McDougall, 2009; Löfström & Eisenschmidt, 2009

*Betydningen av kvalifiserte
veiledere, for å kunne møte de
mange og komplekse kravene som
stilles til det å være veiledere*

Parker-Katz, M. & Bay, M. (2008). Conceptualizing mentor knowledge: Learning from the insiders. *Teaching and Teacher Education* 24, 1259-1269.

Orland-Barak, L. (2010). Learning to Mentor-as-Praxis. Foundations for a Curriculum in Teacher Education. New York, Dordrecht Heidelberg, London: Springer

Ulvik, M. & Sunde, E. (2013). The impact of mentor education. *Professional development in Education*, 39 (5), 754-770

Helleve, I. (2017). Formally educated mentors in Norway. Possibilities and challenges in mentors' support of colleagues' professional development, *Nordvei*, 2(1), 30-44.

Helleve, I., Danielsen, A.G. & Smith, K. (2015). Does Mentor-Education make a Difference? I: H. Tillema, G. van der Westhuizen, & K. Smith: *Mentoring for Learning* s. 313-333. Sense Publishers.

Helleve, I. & Langørgen, K. (2012). Educated as mentor-educated for what? *Uniped*, 35(4), 57-68.

	Helleve, I. & Langørgeren, K. (2010). Veilederutdanning. I: K. Smith & M. Ulvik: <i>Veiledning av nye lærere: nasjonale og internasjonale pespektiver</i> . Oslo. Universitetsforlaget.	
	Intervju med Ingun Øwre, Gjøvik kommune: https://filesender.uninett.no/?vid=422be1fd-b3c9-b149-134d-000037b91ca0	<i>Betydning av veiledningsutdanning for mentorer og samarbeid med UH-sektor</i>
C) <i>Betydningen av avsatt tid til veiledning for veiledere og de nyutdannede</i>	Le Maistre 2010; Stanulis & Burrill (2004)	<i>Fant at det var viktig at veilederne hadde avsatt tilstrekkelig med tid til å veilede de nyutdannede</i>
D) <i>Betydningen av at UH-sektoren bidrar</i>	Sintef evaluering, 2006 om lærerutdanninga betydning for utvikling av veiledningsordninger og forskning på feltet	
	Rambøll, 2015, Oppsummering	
	Rambøll 2016, Skriver lite om forholdet til UH-sektoren	
	Se eksempler og filmer som dokumenterer UH-sektorens betydning. Bjerkholt, 2013 (s. 501-512) Intervju med Ingun Øwre, Gjøvik kommune: https://filesender.uninett.no/?vid=422be1fd-b3c9-b149-134d-000037b91ca0	
	Lekang, T., Olsen, K.-R., & Engvik, G. (2009). Veiledning for nyutdannede lærere: et speil for kvalitetsutvikling i lærerutdanningen? Notodden: <i>Norsk Nettverk- veiledning av nyutdannede lærere</i> . Utgitt med støtte fra Utdanningsdirektoratet.	

E) <i>Betydningen av veiledning som risikofri sone</i>	Hobson, 2009; Fransson 2010; Donaldsson 2010: Donaldsons review (2010).	<i>Hobson mfl: foreslo at det skotske induction-programmet skulle endres slik at veilederrollen og godkjenningsrollen ble adskilt. Dette støtter forskning knyttet til at det er uheldig at ledere som skal bidra i vurdering av lærerne også er veiledere for de samme nyutdannede lærerne.</i>
Rambøll 2015		
F) <i>Betydningen av tillit til mentoren og matchen mellom veileder og veisøkere</i>	Ashton, 2004:	<i>Betydningen av at den nyutdannede føler seg bekvem i forholdet, det er aksept for å gjøre feil og arbeide med å forbedre seg, får støtte til å finne fram til gode praksiser der den nyutdannede ikke mister ansikt.</i>
G) <i>Formalisert veiledning</i>	Fox, A., Wilson, E., & Deaney, R. (2010).	<i>De nyutdannede ønsket både formalisert veiledning og mulighet til mer sosiale dialoger og uformell veiledning.</i>
	Parker, M. A., Ndoye, A., & Imig, S.R. (2009).	<i>Nyutdanna ønska både formelle og uformelle</i>

H) *Betydningen av hvordan nyutdannede blir møtt på arbeidsplassen*

Hobson, A.J., Maldarez, A., Tracey, L., Homer, M.S., Mitchell, N., Biddulph, M., Giannakaki, M.S., Pell, R.G., Roper, T., Chambers, G.N., & Tomlinson, P.D. (2007). *Newly qualified Teachers' Experiences of their First Year of Teaching. Findings from Phase III of the Becoming a Teacher Project*. DCSF-RR008: Nottingham: Department of Children, Schools and Families.

samtaler. Det viste seg også at uformell aktiviteter som i noen grad kan omtales som veiledning eller lærende fellesskap (diskusjoner og sosiale møter utenom arbeidstida var av stor betydning for de nyutdannede. De nyutdannede var opptatt av diskusjoner og veiledning som var basert på observasjon av egen undervisning, men ikke bare det. De ville også drøfte felles tematikk.

I denne studien fant forskerne at det var en del nyutdannede lærere som ble mottatt svært dårlig, og uvennlig på sine skoler. Kollegaforhold på jobben, forholdet til veilederen og veilederens forhold til den nyutdannedes kollega hadde stor betydning for om de nyutdannede trivdes på jobben og ønsket å fortsette i yrket.

	Jachelln, R (2017) Pågående studie om oppfølging av nyutdannede lektorer i Nord	<i>Foreløpige resultater viser at mange slutter, at de kan bli møtt svært ukvalifisert og med mistenksomhet (en trussel)</i>
	Rambøll (2017)	<i>Om betydningen av lederes kunnskap om hvordan støtte nyutdannede.</i>
	Bjerkholt, 2013; Hale, 2000; Kardos & Moore Johnsson, 2010:	<i>Pekte på betydningen av arbeidsplassens kultur og hvilken sammenheng veiledningen stod i forhold til dette. Veiledning som del av en større kontekst som legger føringer og forutsetninger for relasjoner og innhold.</i>
<i>1) Om å være nyutdannet lærer</i>	Hanssen, B. & Østrem, S. (2007). Det levende lærerarbeidet. <i>Norsk pedagogisk tidsskrift nr. 3</i>	<i>Artikkel med utgangspunkt i samtaler med nyutdannede lærere om overgangsproblematikk og gleder ved arbeidet</i>
	Helleve, I. (2010). Utfordringer for nyutdanna lærer i videregående skule I: Hanssen, B., Løkensgard, T. L. & <i>Ny som lærer: sjansespill og samspill</i> . Tapir Akademisk Forlag.	
	Smith, K., Ulvik, M., & Helleve, I. (2013) <i>Førstereisen</i> , Oslo: Cappelen	<i>Om å være nyutdanna lærer, beskrivelser fra</i>

		<i>nyutdannede og analyser av disse.</i>
J) <i>Det komplekse forholdet mellom veiledere og nyutdannede</i>	Kardos & Johnsson 2010, s. 35: Kompleksitet, betydningen av både kollegaforhold, fagfellesskap, teamfellesskap.	
	3 suksessfaktorer (Parker, Ndoyle & Imig (2009):	<i>grade level, by content area and by physical building</i>
K) <i>Aktører, roller og ansvarsfordeling</i>	Olsen, K.-R. (2011). Reflekterende team. I E. K. Høihilder, & K.-R. Olsen (Red.), <i>Pedagogisk veiledning: Metoder og tilnæringsmåter</i> (s. 38-42). Oslo: PEDLEX Norsk Skoleinformasjon	
L) <i>Veiledningsdidaktikk (Om organisering av veiledning)</i>	Olsen, K.-R. (2011). Reflekterende veiledning. I E. K. Høihilder, & K.-R. Olsen (Red.), <i>Pedagogisk veiledning: Metoder og tilnæringsmåter</i> (s. 13-20). Oslo: PEDLEX	
	Olsen, K.-R. (2011). Reflekterende veiledning. I E. K. Høihilder, & K.-R. Olsen (Red.), <i>Pedagogisk veiledning: Metoder og tilnæringsmåter</i> (s. 32 - 37). Oslo: PEDLEX	
	Lingås, L.G. & Olsen, K.-R. (2013). En vei til læring og profesjonalitet. I L.G.Lingås, & K.-R.Olsen (red.), <i>Pedagogisk veiledning</i> (s. 13-21). Oslo: Gyldendal Akademisk. (Fagfelleverdert).	
M) <i>Veiledningsdidaktikk (Didaktikk i veiledningssamtaler)</i>	Østrem, S. (2016). Tematikken i veiledningssamtaler. Forgrunn og bakgrunn Acta Didactica nr. x	<i>Artikkelen setter søkelys på fagdidaktikkens plass i veiledningssamtaler med lærerstudenter og nyutdannede lærere. Utgangspunktet er to</i>

**N) Veiledningsdidaktikk
(Om gruppeveiledning –
konstruktivistisk
veiledning)**

Kemmis, S., Heikkinen, H.L.T., Fransson, G., Aspfors, J. & Edwards-Groves, C. (2014). Mentoring of new teachers as a contested practice: Supervision, support and collaborative self-development. *Teaching and teacher education*, 43, 154-164

Heikkinen, H., Jokinen, H., & Tynjälä, P. (2012). *Peer-Group mentoring for teacher development*, Routledge, New York.

studier der tematikken i veiledningssamtaler ble undersøkt gjennom språkets utpekende funksjon.

Om gruppeveiledning, refleksjon i veiledning av nyutdannede lærere. Betydning av veiledning for 2.års nyutdannede. Den finske tilnærminga.

Refleksjon i kollegagrupper der 2.års nyutdannede er deltakere

Forskning på veiledning:

	Tittel	Kommentar/funn/stikkord
1. Doktorgrader	- Aspfors, J. (2012). <i>Induction Practices: Experiences of Newly Qualified Teachers</i> (Diss.). Åbo Akademi University. http://doria32-kk.lib.helsinki.fi/bitstream/handle/10024/85054/aspfors_jessica.pdf?sequence=2	Se sammendrag
	- Bjerkholt, E. (2013). <i>Åpning av lukkede rom. En kvalitativ studie av innholdet og dialogene i veiledningssamtaler mellom nyutdannede lærere og lokale veiledere</i> . http://hdl.handle.net/11250/2438209	Om innhold i veiledning av nyutdannede og kvaliteter i dialogene

- Caspersen, J. (2013). <i>Professionalism among novice teachers. How they think, act, cope and perceive knowledge.</i> https://oda.hioa.no/en/professionalism-among-novice-teachers-how-they-think-act-cope-and-perceive-knowledge	Se sammendrag
- Eik, L. T. (2014). <i>Ny i profesjonen. En observasjons- og intervjustudie av førskolelæreres videre kvalifisering det første året i yrket.</i> Sammendrag: http://www.uv.uio.no/forskning/aktuelt/arrangementer/disputaser/var2014/sammendragdisputaser-var-2014/sammendrag_LivTorunnEik.html	Se sammendrag
- Jakhelln, R. (2011). <i>Alene sammen: nyutdannede læreres profesjonslæring i veiledning og kollegial samhandling.</i> Universitetet i Tromsø, Fakultetet for humaniora, samfunnsvitenskap og lærerutdanning. Tromsø.	Om nyutdannede lærere i videregående skole og deres møte med skolehverdagen.
- Larsen, A.S. (2015). <i>Forstyrrelser paradoksale kraft. En studie av hvordan forstyrrelser kan virke produktivt i pedagogisk arbeid i barnehagen.</i> Trondheim: Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet. Fakultet for samfunnsvitenskap og teknologiledelse, Norsk senter for barneforskning 2015 (ISBN 978-82-326-0958-1).	Se sammendrag
- Karlsen, K.H. (2016). <i>Feedback under lupen. Utvikling og utprøving av en modell til bruk i forskning på feedback i høyere utdanninge</i> [Doktorgradsavhandling]. Det utdanningsvitenskapelige fakultet, Universitet i Oslo, Oslo.	Se sammendrag
- Gjøtterud, S. (2011). <i>Utvikling av veiledningsmøter i praktisk-pedagogisk utdanning. Aksjonsforskning i lærerutdanneres praksis.</i> Doktorgradsavhandling (PhD), Ås: Universitetet for Miljø og Biovitenskap.	Se sammendrag

- Lejonberg, E. (2016). *Hva kan bidra til god veiledning? En problematisering basert på veilederes og veisøkeres perspektiver på veiledning av begynnende lærere*. Sammendrag: [https://www.uv.uio.no/forskning/aktuelt/arrangementer/disputaser/ho-st-2016/sammendrag/SammendragEliLejonbergnorsk\(3\).html](https://www.uv.uio.no/forskning/aktuelt/arrangementer/disputaser/ho-st-2016/sammendrag/SammendragEliLejonbergnorsk(3).html)

Se sammendrag
- veilederutdanningens betydning for synet på hva veiledning er, om betydningen av mange og ulike tilnærminger til veiledning, viktigheten av tydelighet i veiledning. Et kritisk blikk på evidensgrunnlaget for vektlegginger i veiledningstradisjonen. Og en kvantitativ tilnærming til kunnskapsskaping om veiledning av nyutdannede lærere.

- Steinnes, G. S. (2014). *Profesjonalitet under press? Ein studie om førskulelærarar si meistring av rolla i lys av kvalifiseringa til yrket og arbeidsdelinga med assistentane*. <http://www.hioa.no/Studier-og-kurs/Sps/Ph.d/Profesjonsstudier/Disputaser/Gerd-Sylvi-Steinnes-disputerer>

- Ulvik, M. (2009) *Lærerutdanning som danning? Tre stemmer i diskusjonen*. http://www.uib.no/info/dr_grad/2009/Ulvik_Marit.html

- Ødegård, E. (2011). *Nyutdannede pedagogiske lederes mestring og appropriering av barnehagens kulturelle redskaper. En kvalitativ studie av nyutdannede førskulelæreres kompetansebygging det første året i*

Se sammendrag

2. Fagbøker

yrket. Sammendrag:

<http://www.uv.uio.no/forskning/aktuelt/arrangementer/disputaser/host-2011/sammendragdisputaser/sammendragelinodegard.html>

- Østrem, S. (2008). *En umulig utdanning til et umulig yrke, Om lærerutdanning, overgangen til lærer- yrket og lærerarbeidet* Roskilde universitets Center Se sammendrag
- Aspfors, J. & Hansén, S-E. (Eds.). (2011). *Gruppmentorskap som stöd för lärarens professionella utveckling* [Peer-group mentoring as support for teachers' professional development]. Helsingfors: Söderströms.
- Aspfors, J., Bendtsen, M., Hansén, S-E. (2017). *Nya lärare möter skola och klassrum* [New teachers encounter school and classroom]. In S-E. Hansén & L. Forsman (Eds.), *Allmändidaktik - vetenskap för lärare* [General didactics. Science for teachers] (2nd ed., pp. 319-340). Lund: Studentlitteratur.
- Aspfors, J., Hansén, S-E., Tynjälä, P., Heikkinen, H.L.T. & Jokinen, H. (2012). Lessons learnt from peer-group mentoring experiments. In H.L.T. Heikkinen, H. Jokinen & P. Tynjälä (Eds.), *Peer- group mentoring for teacher development* (pp. 131-143). London: Routledge.
- Aspfors, J., Fransson, G. & Heikkinen, H.L.T. (2012). Mentoring as dialogue, collaboration and/or assessment? In P. Tynjälä, M-L. Stenström & M. Saarnivaara (Eds.), *Transitions and transformations in learning and education* (pp. 271-290). Dordrecht: Springer.

- Bjerkholt, E. (2017). Profesjonsveiledning. Fra praktisk virksomhet til teoretisk felt. Oslo: Cappelen Damm.
- Hoel, T.L., Hanssen, B., Jakhelln, R. & Østrem, S. (red.) (2007). *Det store spranget. Ny som lærer i barnehage og skole*. Oslo: Tapir. (Antologien inneholder artikler fra flere medlemmer av veiledernetverket for veiledning av nyutdannede lærere). *Om ulike sider ved veiledning*
- Høihilder, E. K., & Olsen, K.-R. (Red.). (2010). *Veiledning av nye lærere i skole og barnehage*. Oslo: PEDLEX Norsk Skoleinformasjon.
- Høihilder, E. K., & Olsen, K.-R. (Red.). (2011). *Pedagogisk veiledning: Metoder og tilnæringsmåter*. Oslo: PEDLEX Norsk Skoleinformasjon.
- Karlsen, T.J. (2011) *Veiledning under nye vilkår: skapende prosesser i møtet mellom veileder og veisøker*. Gyldendal Akademisk 2011 ISBN 978-82-05-41535-5. s.179-194.
- Lingås, L G., & Olsen, K.-R. (Red.) (2013). *Pedagogisk veiledning*. Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Gjøtterud, S., & Strangstadstuen, S. (2013). Oppgaveveiledning i lærerutdanningen – en strategi for utvikling av lærerkompetanse. I L. G. Lingås & K.-R. Olsen (Eds.), *Pedagogisk veiledning*. Oslo: Gyldendal Akademisk.

- Olsen, K. R., & Wølner, T. A. (2017). *Lesson Study og læreres læring*. Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Skibsted Jensen, M., Karlsen T.J. og Luthen G. S. (2017). *Veiledning og oppdagelse*. Oslo: Gyldendal Akademisk
- Smith, K., Ulvik, M., & Helleve, I. (2013). *Førstereisen. Lærdom hentet fra nye læreres fortellinger*. Oslo: Gyldendal.
- Jensen, R., Sträng, D. R. & Sørmo, D. (2014). *Kvalitetsutvikling fra klasserommet Oppsummering av LOV-prosjektet*. Oplandske Bokforlag 2014 (ISBN 978-82-7518-229-4) 178 s.
- Østrem, S. (2015). *Veiledning som redskap i profesjonell utvikling*. Oslo: Cappelen Damm *Bok om ulike sider ved yrkesfaglig veiledning*
- Hanssen, B. & Østrem, S. (2016). Rettleiing med nyutdanna lærarar i Rogaland – eit problemløysande tiltak? *Skolehistorisk årbok for Rogaland*
- Aspfors, J. & Fransson, G. (2015). Att kvalificera sig till mentor – perspektiv på kompetensbehov och utbildning av mentorer för nya lärare [To qualify as a mentor – perspectives on competence demands of mentors for newly qualified teachers]. *Psykologi i Kommunen*, 2(50), 17–27. *Veiledning for fornying, reflekterende veiledning*

- Lejonberg, Eli & Tiplic, Dijana (2016). Clear Mentoring: Contributing to Mentees' Professional Self-Confidence and Intention to Stay in Their Job. *Mentoring & Tutoring: Partnership in Learning*. ISSN 1361-1267. 24(4), s 290-305. *Om betydningen av mestringsopplevelser og frafall*
- Aspfors, J. & Fransson, G. (2015). Research on mentor education for mentors of newly qualified teachers: A qualitative meta-synthesis. *Teaching and Teacher Education*, 48, 75–86. <http://dx.doi.org/10.1016/j.tate.2015.02.004> (10 742 downloads in October 2016)
- Kemmis, S., Heikkinen, H.L.T., Fransson, G., Aspfors, J. & Edwards-Groves, C. (2014). Mentoring as a contested practice: Supervision, support and collaborative self-development. *Teaching and Teacher Education* 43, 154–164. <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0742051X14000778>
- Aspfors, J. (2014). Nya lärares röster om den första tiden i yrket [New teachers' voices of the first period in the profession]. *Finsk Tidskrift*, 1, 47-57.
- Bjerkholt, E. Ødegård, E. Søndena, K og Hjordemaal, F (2014). Hvordan kan veiledningssamtaler åpne for kritisk tenkning? *Uniped* <https://utdanningsforskning.no/artikler/hvordan-kan-veiledningssamtaler-apne-for-kritisk-tenkning/>
- Tiplic, Dijana, Christian Brandmo, and Eyvind Elstad. "Antecedents of Norwegian beginning teachers' turnover intentions." *Cambridge Journal of* *Betydning for frafall fra yrket*

Education 45.4 (2015): 451-474.

- Karlsen, K. (2016). Veiledningssamtaler i høyere utdanning: Utprøving av en modell til bruk i forskning på tilbakemeldinger. *Acta Didactica Norge*, 10(3), art. 13, 23 sider. *Modeller for veiledning*
- Karlsen, K. H. (2015). "Conceptualising a Model of Feedback in Higher Education." *Nordic Studies of Education*, NSD 2/2015, s.148-164. *Om veiledning og fornying*
- Larsen, A.S. (2017). Oppdagelser og nye begynnelse- å se det vanlige med stadig nye blikk. I Skibastad Jensen, M., Karlsen T.J. og Luthen G. S. (red.): *Veiledning og oppdagelse*. Oslo: Gyldendal Akademisk
- Larsen, A.S. (2011). Mentorvirksomhet og kollektive læringsprosesser. I Karlsen, T.J. (red.). *Veiledning under nye vilkår: skapende prosesser i møtet mellom veileder og veisøker*. Gyldendal Akademisk 2011 ISBN 978-82-05-41535-5. s.179-194.
- Larsen, A.S. (2011). Å lytte til det uforutsette, det ukjente og det uforutsigbare. I Karlsen, T.J. (red.): *Veiledning under nye vilkår: skapende prosesser i møtet mellom veileder og veisøker*. Gyldendal Akademisk 2011 ISBN 978-82-05-41535-5. s.50-67.
- Larsen, A.S. (2010). Mentorvirksomhet og kollektive læringsprosesser. *Tidsskriftet FoUi praksis*. Volum 4.(2) s.59-72.
- Gjøtterud, S. (2009). Love and Critique in guiding student teachers. *Educational Journal of Living Theories EJOLTS*, 2(1), 68-95.

- Gjøtterud, S., & Krogh, E. (2012). Action research as an approach to professional and organizational development in teacher education. *Action Researcher in Education* (3), 66-83.
- Omholt, K. (2007). Kaos – rytme – form. Tre faser i forsknings- og skriveprosesser. *Uniped*, 2, 27-37.
- Omholt, K. (2008). Det mytiske og poetiske språket i veiledning. *Norsk Pedagogisk Tidsskrift*, 92 (3), 222-233.
- Omholt, K. (2017). Eventyrs handling og symboler som ledetråd i veiledning. Kap. I i antologien «*Veiledning og oppdagelse*» Red (HiØ).
- Ulvik, M., Smith, K., & Helleve, I. (2017). Ethical aspects of professional dilemmas in the first year of teaching. *Professional Development in Education*, 43(2), 236 -252.
- Smith, K., & Ulvik, M. (2015). An emerging understanding for mentors' knowledge base. In H. Tillema, G. J. van der Westhuizen, & K. Smith (Eds.), *Mentoring for learning. «Climbing the mountain»*. Rotterdam: Sense Publishers
- Sunde, E., & Ulvik, M. (2014). School leaders' views on mentoring and newly qualified teachers' needs. *Education Inquiry*, 5(1), 1-15.
- Ulvik, M., & Sunde, E. (2013). The impact of mentor education: does mentor education matter? *Professional Development in Education*, 39(5), 754-770.

- Ulvik, M., & Langørgeren, K. (2012). What is there to learn from a new teacher? Newly qualified teachers as a resource in schools. *Teachers and Teaching: Theory and Practice*, 18(1), 43-57.
- Strangstadstuen, S. (2011). Skrivekurs og skrivegrupper på nett. I S. Gjøtterud (red.), *Utvikling av veiledningsmøter i praktisk-pedagogisk utdanning. Aksjonsforskning i lærerutdanneres praksis*. Phd-avhandling. Ås: UMB.
- Strangstadstuen, S. (2017). Veiledning og mangfold som støtte i studentstyrte aktiviteter. Kap 5. I antologien *Veiledning og oppdagelse*, Red (HiØ).
- Jensen, M.S., Karlsen, T.J., Luthen, G.S. (2014). Sustainable mentoring in kindergartens and schools: an equal partnership. I: *Transitions in teacher education and professional identities: Proceedings of the ATEE 39th Annual Conference Braga 2014*. ATEE - Association for Teacher Education in Europe. ISBN: 9789081563987. P. 47-56
- Luthen, G. Sv., Klevenberg, B., Solli, K & Strangstadstuen, S. (2015). The writing buddy scheme at two teacher education institutions - (how) does it work?. I: *Teacher education through partnerships and collaborative learning communities. Proceedings of the 40th annual ATEE Conference*. Glasgow 2015. ATEE - Association for Teacher Education in Europe 2016 ISBN 9789082506518. s. 248-260
HIOF NMBU
- Sträng, D. R., Sørmo, D. & Navestad, A. (2016). The Reflecting Team as a Way of Making Leadership. I: *Leadership for Future. Focused Education*

and Learning for All. Dublin: Drumcondra Education Centre 2016 ISBN 978-1-5262-0611-4. s. 182-194

- Sørmo, D., Sträng, D. R., Jensen, R. & Lazarová, B. (2016). Support for Learning in Schools. Brno: Masaryk University 2016 (ISBN 978-80-210-8311-0) 155 s.
- Sträng, D. R. & Sørmo, D. (2015). Professional Guidance of School Teachers. I: *More trust, less control - less work?: culture of trust as a basis of educational leadership and school improvement*. Jyväskylä: University of Jyväskylä 2015 ISBN 978-951-39-6286-9. s. 62- 73
- Sträng, D. R. (2014). Culture Analysis and Reflective Processes in Preschool- Reflective Leadership or Critical Friends. *Educational Alternatives*, Volum 12. s. 460-468
- Sträng D. R. (2013). Kulturanalys på Harekas. I: *KARIB-prosjektet: Kulturanalyse og reflekterende prosesser i barnehagen*. Halden: Høgskolen i Østfold 2013 ISBN 978-82-7825-427-1. s. 61-79
- Sträng, D. R., Jensen, M. & Sørmo, D. (2013). *KARIB-prosjektet: Kulturanalyse og reflekterende prosesser i barnehagen*. Halden: Høgskolen i Østfold 2013 (ISBN 978-82-7825-427-1) 91 s. Rapport (Høgskolen i Østfold)
- Sträng, D. R. & Sørmo, D. (2010). Pedagogic Leadership Based on Culture Analysis and Mentoring. I: *Education and Practice of School Leaders: The Ethical Dimension: Proceedings of the 20th Annual Meeting of the European Network for Improving Research and Development in Hanssen, B. & Helgevold, N. Over dørstokken*.

- Østrem, S. (2010). Hva vet vi om nyutdannede læreres profesjonelle utvikling, og hva skulle vi gjerne vite mer om? I Hoel, T.L., Engevik, G. og Hanssen, B. (red.)

- Hanssen, B. , Raaen, F.D. & Østrem, S. (2010). Det heseblesende lærerarbeidet i P. Haug (red.) *Kvalifisering til læreryrket*

- Østrem, S. (2011). Veiledning på egne eller andres vilkår. *Norsk pedagogisk tidsskrift* nr.x

- Østrem, S. (2016). Tematikken i veiledningssamtaler. Forgrunn og bakgrunn *Acta Didactica* nr. x

Artikkelen setter søkelys på fagdidaktikkens plass i veiledningssamtaler med lærerstudenter og nyutdannede lærere. Utgangspunktet er to studier der tematikken i veiledningssamtaler ble undersøkt gjennom språkets utpekende funksjon.

- Østrem, S. & Hanssen, B. (kommer 2017 i Uniped). Videreutdanning i veiledning for lærere: Rasjonalitet og kontinuum

En analyse av emneplaner til veilederutdanningene. Veiledning, kommunikasjon og samspill er prioritert, mens lærerarbeidet og didaktiske spørsmål får liten oppmerksomhet

- Hanssen, B. & Østrem, S. (2013). Rutinemessig plikt eller produktiv læring? En studie av arbeidskrav i en veilederutdanning knyttet til veiledning. *Rapporter fra Universitetet i Stavanger. No.41* *En evalueringsstudie av veilederutdanningen på UiS*
- Bjerkholt, E., Eik, L. T., Olsen, K.-R., Karlsen, T. J., & Ødegård, E. (2005). Veiledning av nyutdannede lærere i barnehage og skole: Forankring i lokal arbeidsgiverpolitikk, med fokus på kvalitet. Høgskolen i Telemark: *Region Telemark, Østfold, Vestfold, Buskerud.*
- Lekang, T., Olsen, K.-R., & Engvik, G. (2009). Veiledning for nyutdannede lærere: et speil for kvalitetsutvikling i lærerutdanningen? Notodden: *Norsk Nettverk- veiledning av nyutdannede lærere.* Utgitt med støtte fra Utdanningsdirektoratet.
- Orland-Barak, L. (2010). *Learning to Mentor-as-Praxis. Foundations for a Curriculum in Teacher Education.* New York, Dordrecht Heidelberg, London: Springer
- Parker-Katz, M. & Bay, M. (2008). Conceptualizing mentor knowledge: Learning from the insiders. *Teaching and Teacher Education 24, 1259-1269.*

4. Dokumenter **Se eget dokument – Gode eksempler fra nettverket**

5. Annet

Aktuell rapport fra New Teacher Center, USA: For full details and state-by-state detail on policy around support for new teachers, read the full NTC report: <https://newteachercenter.org/news-story/new-policy-report-from-new-teacher-center-reveals-beginning-educators-need-more-support/>

Connecticut, Delaware and Iowa are the only states that require schools and districts to provide multi-year support for beginning teachers, for teachers to complete an induction program for a professional license, and provide dedicated program funding. **Hawaii** requires and funds a multi-year induction program for teachers and school principals, but not for educator licensure.

But even those four states do not meet all of the nine main state policy criteria in the report. Most states still do not require support for new school principals, have not adopted quality standards for educator induction programs, have not prioritized ongoing professional development for teacher mentors, and do not ensure dedicated time for mentors to support beginning educators.

“States must ensure that induction support for beginning educators is comprehensive,” said Dr. Richard Ingersoll, professor of education and sociology at the University of Pennsylvania. “Limited mentoring programs of insufficient duration do not achieve the desired impact on classroom teaching and student outcomes.”

“Policy alone won’t address all of the challenges new educators face, but it does guide this area of educator quality that deserves far greater attention,” said Liam Goldrick, NTC director of policy. “Strengthening state policies will contribute to the ultimate goal of improving student achievement.”

The new report examines state induction and mentoring program requirements for new teachers and principals, and their mentors—and, for the first time, state policies on teaching and learning conditions, now a recognized measure of school improvement under the Every Student Succeeds Act, signed into law by President Obama.

Among the report’s other key findings and examples of progress:

- Of the 29 states that now require some type of support for new teachers, only 15 require support in teachers’ first and second years.
- Nine states require support for new teachers for a period longer than two years (usually three years): **Delaware, Hawaii, Louisiana, Maryland, Massachusetts, Michigan, North Carolina, Ohio** (four years) and **Utah**.
- Only 20 states require mentoring support for all first-year school principals and administrators. Only six states—**California, Delaware, Hawaii, Missouri, New Jersey, and Vermont**—provide at least two years of support.
- A slight majority of states have specific policies to guide teacher-mentor selection. More than 30 states require mentor training, but only 18 of those require initial training plus ongoing mentor professional development.

- Twelve states establish a minimum amount of contact time between a mentor and a beginning teacher, either on a weekly, semester or annual basis. Seven states—**Alaska, Hawaii, Idaho, Maryland, New Hampshire, Ohio** and **Washington**—use, require or encourage full-time teacher mentors.
- Twenty-four states require new teachers to complete or participate in an induction program for professional teaching certification. Fourteen states require induction for new school principals as part of the licensure process.
- Only 16 states provide some dedicated funding for teacher induction, but only nine states (**Arkansas, Connecticut, Delaware, Hawaii, Iowa, North Dakota, South Carolina, Virginia, West Virginia**) provide induction funding to all school districts.
  - **California** has appropriated \$490 million in Educator Effectiveness funding for use during the 2015-16, 2016-17 and 2017-18 school years that may be used for beginning teacher and administrator induction.
  - **Iowa**, in addition to state funding for teacher induction, also supports the \$150 million Teacher Leadership and Compensation System that, in part, supports teacher mentoring in participating districts.
  - **Alaska** and **Kentucky** each support statewide induction programs.